 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

Tekniska krav och anvisningar

El- och hisssystem

Ändrings-PM El och hiss

Dokumentet gäller för följande verksamheter:

Bostad med särskild service, Förskola, Grundskola, Gymnasieskola, Kontor, Äldreboende

Dokumentet gäller för:

Inhyrning, Nybyggnad, Ombyggnad

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	---------------------------	---	--	---------------------------------

Innehållsförteckning

Förklaring	2
1. Riktlinjer.....	3
2. Lagar och normer	3
3. Normer och standarder	3
4. Miljöbetingelser	3
4.1 Återbruk	3
5. Projekteringsanvisningar	4
6. Allmänna anvisningar	4
7. El- och telekanalisationssystem	4
8. Elkraftssystem	6
9. Belysningsystem	10
10. Elvärmesystem	15
11. Motordriftssystem	16
12. Storkök	16
14. System för inledningsskydd	18
15. System för potentialutjämning skyddsutjämning	19
16. Hissystem	19
17. Solcellssystem	22

Förklaring

Förkortningar nedan används för tabellernas kryssrutor, ifyllt dokument skickas till sakkunnig.

*T = Tillämpas, *ET = Ej tillämpligt, *A = Avsteg ifrån TKA

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

1. Riktlinjer

Målsättningen med anvisningarna är att vi ska få lokaler som är ändamålsenliga, kostnads- och energieffektiva, tekniskt genomtänkta och är hållbara ur ett miljöperspektiv.

Anvisningarna ger uttryck för beställarens och verksamhetens krav på tekniska system och ska vara ett hjälpmedel vid byggprocessen.

2. Lagar och normer

Anvisningarna ansluter till föreskrifter och allmänna råd i Elsäkerhetsverkets författningssamling, Boverkets Byggregler (BBR).

3. Normer och standarder

Följande normer och standard tillämpas:

- Europeisk standard utfärdad av Europeiska kommissionen för standardisering (CEN) eller utfärdad av Elektrotekniska standardiseringskommissionen (Cenelec), samt europeiska standard (EN) alternativt harmoniserade dokument som kan härledas till gällande regler enligt nämnda organisationer.
- Svensk Standard SS 437 01 02
Elinstallationer för lågspänning -
Vägledning för anslutning, mätning, placering och montage av el – och teleinstallationer.

4. Miljöbetingelser

Elrum för servis- och eller fördelningscentraler ska placeras i de delar av huset där människor ej vistas stadigvarande.

Befintlig elrum för servis- och eller fördelningscentral placerad i del av huset där människor vistas stadigvarande ska flyttas alternativt avskärmas rummet med aluminiumplåt.

~~Vid till- och ombyggnad ska mätning av elektromagnetiska fält utföras i förstudie- / systemhandling.~~

	<u>T</u>	<u>ET</u>	<u>A</u>
<u>Vid till- och ombyggnad ska mätning av elektromagnetiska fält utföras i förstudie / systemhandling.</u>	☐	☐	☐

Mätning utförs längs med inkommande medier (el- och fjärrvärmeservis) fram till inkopplingspunkten, angränsande rum till transformatorstation och ställverk och i kringliggande rum inomhus där personal, elever och barn med mera varaktigt befinner sig. Mätning utförs även utomhus från tomtgräns till inmatningspunkt i fasad. Förutsättning avseende energimål (installerad effekt) och vid val av material och produkter, se LF:s Miljöplan för aktuellt projekt.

4.1 Återbruk

	T	ET	A
--	---	----	---

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

Checklista återbruk ska användas för att kontrollera produkter som kan återbrukas.	☐	☐	☐
2021-07-02_PM Inventering för Återbruk ReCirculate.	☐	☐	☐

5. Projekteringsanvisningar

Upptagna punkter i anvisningarna ska av projektören användas i tillämpliga delar och inarbetas i handling.

Avvikelser från anvisningarna ska skriftligen dokumenteras och redovisas för beställaren.

Förutsättning för såväl projektering som utförande ska vara baserat enligt senaste utgåvan av AMA – Allmänna material och arbetsbeskrivningar.

6. Allmänna anvisningar

I samband med om- och tillbyggnad bör underhållsåtgärder tas med i projektet.

Omfattning av underhållsåtgärder utreds i samråd med beställaren.

Underhållsåtgärder ska vara separerade från det ursprungliga uppdraget.

6.1 Märkning, kontroll, dokumentation med mera

	<u>T</u>	<u>ET</u>	<u>A</u>
<u>Vid framtagande av Kapitel-Y använd RA-1837 Kap-Y Märkning, kontroll, dokumentation, dokumentet ska projekt anpassas.</u>	☐	☐	☐

7. El- och telekanalisationssystem

7.1 Allmänt

	T	ET	A
Krav avseende halogenfrihet återfinns i projektets miljöplan, saknas denna miljöplan ska rör, slangar och dosor vara halogenfria.	☐	☐	☐
Vid nybyggnad ska inkommande serviser (el, fiber, kabel-TV etcetera) ha en gemensam införingspunkt.	☐	☐	☐
Ledning i mark se Tekniska krav och anvisningar Mark och utemiljö, Servisledning samt belysningsledningar förläggning i mark.	☐	☐	☐
<u>Omfattning och placering av Laddstationer för elbil utreds i samråd med beställaren och verksamheten</u>	☐	☐	☐

7.2 Kanalisationssystem

	T	ET	A
Kanalisation för elservis till byggnaden förläggs via kabelgrop på utsidan.	☐	☐	☐
För framtida installationer utomhus förläggs minst 1st ø110 rör i reserv.	☐	☐	☐
Kanalisation planeras i samråd med nätleverantör.	☐	☐	☐
Kabelgrop enligt nätleverantörens krav.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

Kanalisation för inkommande media (fiberservis och kabel-TV) utförs med blåsfiberrör 40/32 svart/grön, kanalisation planeras i samråd med teleoperatörer.	☐	☐	☐
Kanalisationssystem utförs med kabelstegar, kabelrännor och elkanalsystem vid utvändig förläggning av ledningsinstallationer.	☐	☐	☐
Kanalisationssystem utförs med separata utrymmen, delningsplåt/ledningskanal för kraft-, tele- och datasystem.	☐	☐	☐
Vid nybyggnation ska kablar mellan huvudkanalisation och apparater i vägg eller tak förläggas infällda i rör. I övrigt förläggs kablar på kanalisation typ kabelstegar, kabelrännor etcetera.	☐	☐	☐
Vid ombyggnation ska kablar mellan huvudkanalisation och apparater i vägg eller tak förläggas infällda i rör där så är möjligt.	☐	☐	☐
Ledningskanalsystem, fönsterbänk- och matarkanal samt uttagsstav ska utgöras av metall.	☐	☐	☐
Väggkanalsystem (fönsterbänkskanal) över radiatorer ska förses med ställbar väggkonsol.	☐	☐	☐
Utrymme mellan vägg och kanal ska vara ca 50 mm och försedd med konvektionsgaller.	☐	☐	☐
Uttagsstavens anslutningsledning ska ha frilängd på 3 meter.	☐	☐	☐
<u>Om behovet av laddstationer för elbil finns förläggs.</u> Tomrör/slang 1 styck Ø110 mm för kraft och 1 styck Ø50 mm för data förläggs till P-plats för anslutning av laddningsstation för bilar.	☐	☐	☐
<u>Om behovet av laddstationer för elbil finns avslutas</u> Tomrör/slang avslutas i universalfundament vid tänkt laddningsstation för bilar med gjutjärnslock.	☐	☐	☐
Vid korsning med ventilationskanaler ska elrör monteras/förläggas ovanför ventilationskanalerna.	☐	☐	☐
Tomrör/slang förses men dragtråd anpassad efter förläggning.	☐	☐	☐

Bostad med Särskild Service och Vård- och omsorgsboende för äldre

	T	ET	A
Separat blåsfiberrör förläggs från varje lägenhet till inkommande blåsfiberrör.	☐	☐	☐

Skola Förskola

	T	ET	A
Väggkanalsystem (fönsterbänkskanal) i undervisningsrum typ klassrum och grupprum undviks.	☐	☐	☐
Där så erfordras monteras kanalsystem vertikalt i vägghörn och eller vid fast inredning.	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	---	--	---------------------------------

8. Elkraftssystem

8.1 Allmänt

	T	ET	A
Vid nybyggnad eller större ombyggnad ska huvudledningar utföras som TN-S-system.	☐	☐	☐
Utrymmen för centralutrustningar ska dimensioneras så att möjlighet till utbyggnad finns samt att service och åtkomlighet underlättas	☐	☐	☐
Rörledningar för tappvatten får inte förekomma i utrymmen tillhörande el-tele- och transportsystem.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

8.2 Mätanordningar

	T	ET	A
Utförs enligt: RA-1840 Energi - Principer för energi- och volymmätning,	☐	☐	☐
Mätare placeras i fördelningscentral/huvudcentral.	☐	☐	☐
Från mätare förläggs ledning till plint placerad i kapsling utanför elcentraler, (anslutning till Styrning Reglering och Övervakning).	☐	☐	☐
EE lämnar uppgifter till Styrning Reglering och Övervakning på antal mätare och mätarnas betjäningsområde och centralbeteckning. Uppgifter redovisas i form av blockschema, Se exempel mätplan i RA-1840 Energi - Principer för energi- och volymmätning. Märkning enligt RA-1865 SRÖ-system - Beteckningssystem för VVS- och SRÖ-installationer.	☐	☐	☐

Bostad med Särskild Service och Vård- och omsorgsboende för äldre

	T	ET	A
Separat mätning av lägenhet för boende utförs inte.	☐	☐	☐

8.3 Centralutrustningar

	T	ET	A
Centraler ska placeras i låsbart utrymme försedd med cylinderlås. (Medeco nyckel).	☐	☐	☐
Servis och fördelningscentral ska vara i placerad i <u>teknikrum "el-rum"</u> alternativt driftrum <u>i huvudbyggnad</u> .	☐	☐	☐
Kontroll att utrymme för fördelningscentral och elcentraler är tillräckligt för tänkt central samt teleutrustning, tänk även på reserv yta.	☐	☐	☐
Centralutrustning ska vara utförd för TN-S-system.	☐	☐	☐
I fördelningscentral för huvudledningar ska säkringar vara kniv/diazedsäkringar.	☐	☐	☐
I gruppcentral ska säkring större än 63A vara knivsäkring/effektbrytare.	☐	☐	☐
I storkök ska säkring större än 63A vara effektbrytare.	☐	☐	☐
Jordfelsbrytare ska vara avsedd för personskydd. Jordfelsbrytare och tillhörande grupsäkringar placeras intill varandra.	☐	☐	☐
Grupper för belysningsarmaturer utomhus förses med separata jordfelsbrytare.	☐	☐	☐
Central för allmän kraft och belysning uppdelas med jordfelsbrytare i sektioner.	☐	☐	☐
<u>Grupper för belysningsarmaturer förses med jordfelsbrytare.</u>	☐	☐	☐
Varje sektion betjänar högst 10 grupper.	☐	☐	☐
Grupper där utlöst jordfelsbrytare äventyrar viktiga funktioner undantas <u>till exempel så som</u> larmsystem, <u>dataskåp/stativ</u> , nödljus och vägledande markering.	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

I central som utgörs av dvärgbrytare ska skensystem vara utfört för anslutning nerifrån.	☐	☐	☐
Skensystemet får ej kapas.	☐	☐	☐
Central ska förses med plintar för anslutning av samtliga utgående ledningar.	☐	☐	☐
Minsta area för ledning mellan säkring och plint ska vara 2,5mm ² .	☐	☐	☐
Anslutning av flera solcellsväxelriktare sker via fördelningsskåp, huvudledare förläggs mellan fördelningsskåp och fördelningscentral.	☐	☐	☐
Dvärgbrytare ska utföras med utlösningsskarakteristik C och vara godkänd för frångående med lås möjlighet (5 styck lås monteras vid fördelningscentral).	☐	☐	☐
Gruppcentral förses med reserv grupper, "personskyddsautomater" bestående av 6 stycken 10A samt 1 styck 3x16A.	☐	☐	☐
Servis/fördelningscentral förses med reserv grupper bestående av 1 styck 3fas grupp av diazed DII, DIII och knivsäkring anpassat efter storlek på central. Om behovet av Laddstationer för elbil finns ska det i elcentral installeras 2 styck grupper för laddning av elbil 230/400V 3x16A.	☐	☐	☐
Vid servis/fördelningscentral beakta att utrymme för expansion finns.	☐	☐	☐
<u>Se även 12.2 Centraler. Storkök.</u>			

Bostad med Särskild Service och Vård- och omsorgsboende för äldre

	T	ET	A
Bostad med Särskild Service, Lägenhet för boende förses med <u>kombinerad multimedia</u> /gruppcentral och jordfelsbrytare. I lägenhets-gruppcentral <u>Gruppcentral</u> ska <u>ha</u> plats för utökning med 3 moduler finnas.	☐	☐	☐
Vård- och omsorgsboende för äldre, Gruppcentral <u>gruppcentral</u> "våningscentral" för lägenheter utförs gemensamt per avdelning, varje lägenhet förses med separat jordfelsbrytare. Gruppcentral förses med reserv grupper "personskyddsautomater" bestående av 6 stycken 10A samt 1 styck 3x16A.	☐	☐	☐

8.4 Ledningssystem

	T	ET	A
Till vitvaror i kök och tvättstugor , typ spis, ugn, diskmaskin, tvättmaskin, torktumlare, <u>och torkskåp</u> förläggs ledning minst 5G2,5 (inte kylskåp, frysskåp och mikrovågsugn). Gäller ej boendelägenheter.	☐	☐	☐
Dold/infälld ledning i rör utförs som tvinnad FQ.	☐	☐	☐
I elkanalsystem förläggs skärmade ledningar.	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

Utanpåliggande gruppleddning utförs med skärm. Skärm ska endast jordanslutas i matande gruppcentral (skärm/biledare i ledningsände ska vara fri).	☐	☐	☐
Vid parallell förläggning av fler än två utanpåliggande ledningar ska dessa förläggas i elkanalsystem.	☐	☐	☐
Gruppleddningar till uttag och belysning ska förläggas via korridorer till rum och inte mellan rum.	☐	☐	☐
Gruppleddningar för kraft får ej vara med flera faser som fördelas mellan uttag <u>eller</u> och rum.	☐	☐	☐
Gruppleddningar för belysning får ej vara med flera faser som fördelas mellan belysning <u>eller</u> och rum.	☐	☐	☐

8.5 Platsutrustningar

	T	ET	A
<u>Städuttag och rumsgivare installeras intill dörröppning eller intill hörn av vägg eller skåp.</u>	☐	☐	☐
Vid servis/fördelningscentral monteras 1 styck uttag typ CEE 32A, 1 styck uttag typ CEE 16A och 1 styck 2-vägs uttag.	☐	☐	☐
<u>I dataskåp/stativ placerat i IT-utrymme/Telenisch monteras 2 stycken vägguttag matade via separata grupper.</u>	☐	☐	☐
På vind och kulvert placeras vägguttag med ett centrumavstånd av cirka 20 meter.	☐	☐	☐
Uttag för spis och ugn förses med tydlig nedräknande minnesresistent timer, inställd på 60 minuter (Gäller inte hemkunskap).	☐	☐	☐
Vägguttag för kaffebryggare respektive vattenkokare utförs i kombination med elektronisk timer på separata grupper. Timer ska tåla 16A belastning.	☐	☐	☐
<u>Uttagsenheter som pendlas över bord ska förses med maximal nedhållningsbegränsning. Vid arbetsbänkar som är längre än 400 millimeter placeras vägguttag med ett inbördes avstånd av högst 1 meter.</u>	☐	☐	☐
<u>Vid kommunikationcentral, bredband och IP-telefoni monteras minst 1 styck 2-vägsuttag. Uttagsenheter som pendlas över bord och serveringslinje ska förses med maximal nedhållningsbegränsning.</u>	☐	☐	☐
<u>Behov av förberedelse för laddstolpe utreds med verksamheten i varje projekt.</u>	☐	☐	☐
I elcentral installeras 2 styck grupper för laddning av elbil 230/400V 3x16A	☐	☐	☐
Uttag för skötbord placeras på en höjd 300 till 500 mm millimeter över golv.	☐	☐	☐
Se även RA-1840 Energi - Principer för energi- och volymmätning.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

Bostad med Särskild Service och Vård- och omsorgsboende för äldre

	T	ET	A
1 styck uttag för julgransbelysning monteras enligt markritning. (Julgransfot typ 531460 HAGS).	☐	☐	☐
<u>Spisvakt installeras på spis och ugn i boendelägenhet.</u>	☐	☐	☐
<u>Spis ska vara utrustad med spisvakt i boendelägenheter</u> <u>Timer installeras på spis och med timerugn i gemensamhetslokal och personalkök.</u>	☐	☐	☐
<u>Uttag i över bänk ska vara försedda med timer.</u>	☐	☐	☐
Beakta placering och höjd på uttag vid sängplats.	☐	☐	☐

8.6 Styrning och övervakning

	T	ET	A
Kraftutrustning för <u>Kraftförsörjning till</u> anläggningar som betjänar tvätt- och köksutrustning, värmeenheter i undervisningskök, slöjd-, trä-, metall-, teknik- och textilsal <u>textil-sal och värmeenheter i hem- och konsumentkunskap, elevcafé, fritidshem,</u> ska styras centralt via nyckelmanövrerad brytare med signalindikering.	☐	☐	☐
Utrustning i slöjd-, trä-, metall- och textilsal ska anslutas till central nödstoppfunktion.	☐	☐	☐
Kraftförsörjning till maskiner och utrustning i sköljrum och tvättstugor ska anslutas via kontaktor, omkopplare och röd indikeringslampa placeras vid dörr utanför rummet 1800 mm över golv.	☐	☐	☐

Skola ~~Förskola~~

	T	ET	A
Maskiner i slöjd-, trä-, metall-, teknik- och textilsal ska förses med skolkontaktor styrd via huvudbrytare med nyckel.	☐	☐	☐
Uttagsenheter <u>”vägguttag”</u> i arbetsbänkar, labbänkar och dylikt anpassas till skolans behov samt förses med inbyggd jordfelsbrytare. <u>Fördelningstavla typ TERCO TF1209.</u>	☐	☐	☐
Styrning av uttagsenheter sker via nyckelmanövrerad brytare. Typ Tereo.	☐	☐	☐
Värmeenheter, till exempel i fritidshem, hem- och konsumentkunskap, elevcafé, ska <u>spis och ugn i undervisnings- och gemensamhetskök, ska</u> styras av lokal nyckelmanövrerad brytare.	☐	☐	☐

Förskola

	T	ET	A
<u>I aktivitetsrum ”pedagogiska rum” ska spis och ugn styras av lokal nyckelmanövrerad brytare.</u>	☐	☐	☐

9. Belysningsystem

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

9.1 Allmänt

	T	ET	A
Belysning ska utformas och dimensioneras enligt <u>senaste utgåvan av: "Ljus & Rum planeringsguide för belysning inomhus", se även storkök 12.4 belysning.</u>	☐	☐	☐
Belysningsstyrka i rum med dagsljusreglering ska injusteras till värde enligt "Ljus & Rum" (till exempel 5.36.1 klassrum, handledarrum ska vara 300 Lux).	☐	☐	☐
Placering och omfattning av ljusarmaturer för nödbelysning och vägledningsarmaturer utförs enligt RA-3484 Brand Huvuddokument och brandskyddsdokumentation.	☐	☐	☐
Utomhusbelysning: Medelbelysningsstyrkan på markytan	☐	☐	☐
• På gårdar och gångstråk/cykelväg, 5 lux	☐	☐	☐
• På lekplatser (mindre yta vid lekredskap), 30 lux	☐	☐	☐
• Omgivande lektytor på förskola, 5 lux	☐	☐	☐
• <u>Utomhusbelysning utförs med stolpbelysning och väggarmaturer på skol- och förskole-gårdar.</u>	☐	☐	☐
• För <u>anpassningutformning</u> av <u>armaturval och placeringbelysning</u> <u>ur säkerhetshänseende</u> kontaktas Bygg-Utemiljö-Säkerhet, sakerhet@lf.goteborg.se	☐	☐	☐
Urklipp ur miljöplan: 6. Energihushållning, energieffektivitet - Installerad effekt – se Ljus & Rum "10 riktlinjer och referensvärden för energianvändning". Bör-värdet ska uppfyllas (det utgör ska krav för lokalförvaltningen).	☐	☐	☐

9.2 Centralutrustningar

-

9.3 Platsutrustningar

	T	ET	A
Antal typer av ljusarmaturer <u>belysningsarmaturer</u> ska begränsas med avseende på drift och underhåll.	☐	☐	☐
Skola, pendlade armaturer <u>belysningsarmaturer</u> i klassrum med upp och nedljus.	☐	☐	☐
<u>Skola, belysningsarmatur på toalett monteras i tak.</u>	☐	☐	☐
<u>Armaturer<u>Belysningsarmaturer</u></u> inom allmänna utrymmen i skola får ej vara av glas.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	-----------------------	---	--	---------------------------------

I förskola får armaturer <u>belysningsarmaturer</u> ej vara av glas- i utrymmen där barn vistas.	☐	☐	☐
Väggarmaturer <u>Belysningsarmaturer på vägg</u> ska undvikas i korridorer, trapphus och liknande utrymmen.	☐	☐	☐
Placering av nedhängande arbetsplatsarmaturer ska anpassas till möbleringsplan, definitiv placering utförs efter det att möblerna har kommit på plats.	☐	☐	☐
Hängande belysningsarmaturer på höga höjder ska försees med hissanordning, för att kunna utföra underhåll och städning.	☐	☐	☐
<u>Uttag för miljöbelysning ska vara envägs vägguttag.</u>	☐	☐	☐
I teknikutrymmen monteras nödbelysning och vägledande armatur enligt BBR 3:42.	☐	☐	☐
Belysning fläktaggregat ansluts till takbelysning i teknikrum, ledning ska vara orange och ansluts direkt till armatur från rumsbelysning.	☐	☐	☐
Apparatskåp försees med separat belysningsmatning, ledning ska vara orange och ansluts direkt till armatur från rumsbelysning.	☐	☐	☐
Utanför hiss <u>Framför hissdörr</u> monteras <u>separat belysningsarmatur för stannplansbelysning</u> med fast sken <u>permanent tänd.</u>	☐	☐	☐
Armaturer i träslöjd ska vara minst IP-klass 44.	☐	☐	☐
I träslöjd installeras nödbelysning.	☐	☐	☐
Konstverk ska eventuellt belysas, Dialog med sakkunnig.	☐	☐	☐
Slagtålighet på utomhusbelysning ska vara <u>minst</u> IK10	☐	☐	☐
Nödbelysning och vägledningsarmatur ska vara med inbyggt batteri eller kondensator.	☐	☐	☐
Armatur för nödbelysning ska vara separat armatur.	☐	☐	☐
Armatur för bänkbelysning ska vara utan vägguttag.	☐	☐	☐
I Bostad <u>Underskåpsarmatur utförs med Särskild Service</u> <u>inbyggd strömställare och Vård- och omsorgsboende för äldre.</u> Belysningsarmatur på WC <u>utan vägguttag ska vara med skruvsockel</u> E27 <u>belysa hela bänkytan.</u>	☐	☐	☐
Urklipp ur miljöplan: 3. Hälsa och inomhusklimat, städbarhet: - Rör, ventilationskanaler, kabelstegar/rännor ska förläggas så att de inte blir dammsamlade ytor i verksamhetsutrymmen. - Nedpendlade belysningsarmaturer med plan eller endast lätt sluttande ovansida ska undvikas.	☐	☐	☐

9.4 Styrning och övervakning

	T	ET	A
--	---	----	---

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	-----------------------	---	--	---------------------------------

I större projekt kan belysningsstyrning ske <u>Belysningsstyrning sker</u> via KNX-system tillsammans med DALI.	☐	☐	☐
I aktuella fall <u>Sakkunnig</u> kontaktas sakkunnig för uppbyggnad och struktur av KNX-system.	☐	☐	☐
Belysning ska ej kunna styras via DUC tillhörande främmande styrsystem.	☐	☐	☐
Manövrering av belysning i KNX-system ska ske via återfjädrande enpolig strömställare med separat puck. (inte typ integrerad busskopplare KNX).	☐	☐	☐
KNX-kabel ska vara i avvikande kulör och eller märk med texten "KNX". Busskabeln ska vara godkänd av eller listad hos KNX Association.	☐	☐	☐
<u>KNX-aktorer ska vara monterade på din-skena i central.</u>	☐	☐	☐
Belysning som inte styrs av närvarostyrning ska släckas vid påslaget inbrottslarm, undantaget tekniska utrymmen till exempel fläktrum och elrum.	☐	☐	☐
<u>Belysningsstyrnings-system utförs med minnesfunktion så att senast dimrade belysningsstyrka bibehålls vid manuell eller automatisk släckning och återfås vid tändning.</u>	☐	☐	☐

Belysningsstyrningar

	T	ET	A
Typ 1: Strömställare Storkök, diskrum, teknikutrymmen, vindar, <u>uttag för miljöbelysning</u> "Lägenheter i boenden" Bostad med Särskild Service och Vård- och omsorgsboende för äldre. Underskåpsarmaturer endast via inbyggd strömställare. Eleentra <u>El-</u> och <u>telenis</u> chertele <u>-nischer</u> via lägesbrytare på dörrblad.	☐	☐	☐
Typ 2: Inbyggd närvarodetektor Städ, förråd, torkrum, tvättstuga, omklädningsrum i personalutrymme för <u>personal</u> och uteförråd. <u>På toaletter på skola monteras armatur med inbyggd närvaro i tak.</u> Närvarodetektor "Typ PIR" släcker efter inställd tid på 15 minuter.	☐	☐	☐
Typ 3: Separat närvarodetektor <u>Omklädningsrum idrott.</u> <u>Placerad På förskoletoalett ska närvarodetektor "Typ PIR" Placeras</u> vid dörr 1000 mm <u>millimeter</u> över golv på toaletter. Närvarodetektor "Typ PIR", <u>släcker efter inställd tid på</u> 15 minuter.	☐	☐	☐
Typ 4: Strömställare för manuell tänd/släck, ljusreglering/dimmer, Korridorer och allrum i Bostad med Särskild Service, Vård- och omsorgsboende för äldre. Vilrum för personal. Dag och nattstyrd belysning på Bostad med Särskild Service, Vård- och omsorgsboende för äldre utreds i projektet.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	-----------------------	---	--	---------------------------------

Typ 5: Strömställare för manuell tänd/släck, ljusreglering/dimmer, dagsljusreglering och närvarodetektor Konferensrum, skolsalar, grupprum, hemvist, ateljé, allrum, vilrum, lektrum, aktivitetsrum. Tavelbelysning manövreras endast vid tavlan, ej ljusreglering <u>tänd/släck via strömställare vid tavla och via närvarodetektor.</u> <u>Underskåpsarmatur tänd/släck via strömställare i armatur och via närvarodetektor.</u> Närvarodetektor släcker all belysning efter inställd tid på 15 minuter förutom underskåpsarmaturer.	☐	☐	☐
Typ 6: Strömställare för manuell tänd/släck, ljusreglering/dimmer, och närvarodetektor Skötrum, entré, kapprum, arbetsplatser, expedition, personalrum. Belysning i matsal, aula och idrottssal / idrottshall, uppdelas i 3 till 5 stycken sektioner med scenarier ”programmerbara” och styrs via panel centralt placerad. <u>Underskåpsarmatur tänd/släck via strömställare i armatur och via närvarodetektor.</u> Närvarodetektor släcker efter inställd tid på 15 minuter.	☐	☐	☐
Typ 7: Närvarodetektor Vakant. Omklädningsrum idrott. Närvarodetektor släcker efter inställd tid på 15 minuter.	☐	☐	☐
Typ 8: Ljuddetektering / närvarodetektering, nedsläckning i 2 steg och dagsljusreglering Kommunikationsytor, trapphus, korridor och kulvert. Om närvaro upphör efter 15 minuter ska belysning ljusregleras till cirka 10 % och släckas helt efter ytterligare 60 minuter. I elcentral monteras <u>”Luciaknapp” omkopplare ”0 – Auto” för styrning av belysning i kommunikationsytor och korridorer, gäller ej förskola.</u>	☐	☐	☐
Typ 9: Astronomiskt tidur Utomhus <u>Stolpbelysning</u> , fasadbelysning, bollplaner <u>bollplansbelysning</u> och uttag för julgranbelysning. Lekytor (typ strålkastare) ska även styras på separata kanaler. Tändning av bollplansbelysning sker via separat tidur, fränkoppling klockan 21:00 till 06:00, (inte ansluten till DUC). <u>nyckelströmställare eller kodlås timer släcker efter 60 minuter funktion mellan 08:00-22:00.</u> Bollplaner separat tändning, via timer, nyckelströmbrytare eller kodlås. I elcentral monteras omkopplare ”Hand – 0 – Auto” en per kanal i tidur.	☐	☐	☐
Typ 10: Nödbelysning och vägledande skyltning Vägledande skyltning ansluts till egen grupp utan jordfelsbrytare. Nödbelysning tänds vid spänningsbortfall på den ordinarie belysningen <u>i det utrymme där nödbelysningen är monterad.</u>	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

Nödbelysning och vägledande skyltning ska vara utförd med ~~omkopplare~~ timer för periodisk kontroll av armaturer. Timer ska var inställd på minst 90 minuter.

9.5 Ljuskällor

	T	ET	A
Inomhus: LED, livslängd/brinntid L90 100.000h, färgtemperatur 3000 Kelvin, högst MacAdam 3.	☐	☐	☐
Inomhus Storkök: LED, livslängd/brinntid L90 100.000h, färgtemperatur 4000 Kelvin, högst MacAdam 3.	☐	☐	☐
<u>Teknikutrymme, förråd, vindar, källare, wc, tvättstuga, personalomklädningsrum.</u> <u>LED, livslängd/brinntid L80 50.000h, färgtemperatur 3000 Kelvin, högst MacAdam 3.</u>	☐	☐	☐
Utomhus: LED, livslängd/brinntid L90 100.000h, färgtemperatur 3000 Kelvin, högst MacAdam 5.	☐	☐	☐

10. Elvärmesystem

10.1 Allmänt

-

10.2 Centralutrustningar

	T	ET	A
Elradiatorer ska kunna styras (nattsänkas) via centralt styrsystem eller kunna fjärrstyras.	☐	☐	☐
I rum med flera radiatorer ska en radiator vara huvudradiator och övriga slavkopplade.	☐	☐	☐
Central styrning av direktverkande elvärme med radioteknik får ej användas.	☐	☐	☐

10.3 Takvärme

	T	ET	A
Behovet av värme i hänggrännor, stuprör och takvärme med avseende på risk för nedfallande is från tak utreds i varje projekt.	☐	☐	☐
Systemet ska ha förregling mot ofrivillig inkoppling sommartid.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

Värmekabel för snösmältning i stuprör samt häng- och fotrännor ska styras över fukt- och temperaturgivare och matas från apparatskåp med programmerbar flyttbar tablå.	☐	☐	☐
Varje värmeslinga ska kunna programmeras med individuella börvärden för fuktsensor, temperatursensor och ström.	☐	☐	☐

10.4 Platsutrustningar

	T	ET	A
Elradiatorer ska generellt vara utförda med elektroniska termostater och vara utrustade för nattsänkning; <u>"gäller ej frostvakt"</u> , termostat <u>på</u> elradiator förses med fastskruvad skyddskåpa.	☐	☐	☐

10.5 Styrning och övervakning

	T	ET	A
Manöverpanel med inbyggd timer för styrning av bastuaggregat ska förses med låsbar skyddshuv eller placeras i utrymme där endast behörig personal har tillträde.	☐	☐	☐

11. Motordriftssystem

11.1 Allmänt

	T	ET	A
Brandgasventilation, rökluckor och/eller fläktar utförs enligt RA-3484 Brand och brandskyddsdokumentation.	☐	☐	☐

11.2 Centralutrustningar

-

11.3 Platsutrustningar

	T	ET	A
<u>Säkerhetsbrytare för värmepump, varmvattenberedare, elpanna och dylikt ska vara försedd med hjälpkontakt.</u>	☐	☐	☐
Arbetsbrytare/säkerhetsbrytare på tak (gäller enplanshus i skola och förskola) förses med hänglås med nyckel samt skylt som anger var nyckel finns.	☐	☐	☐

12. Storkök

12.1 Allmänt

	T	ET	A
Elanslutningar och effekter på köksmaskiner enligt underlag från kökskonsult.	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

<u>Vägguttag i storkök vid</u> <u>Vid</u> arbetsbänkar utförs enligt svensk standard 4370102.	☐	☐	☐
<u>7.2.som är längre än 400 millimeter placeras vägguttag med ett inbördes avstånd av högst 1.8.1 Eluttag för flyttbara elapparater i bostadskök, pentry och liknande meter.</u>	☐	☐	☐
<u>Utanpåliggande Inom storkök förläggs</u> ledning undviksinfällt i kök eller förläggs vägg.	☐	☐	☐
<u>Gruppledning till storköksutrustning ska förläggas i rostfri försörjningskanal</u> där <u>så är möjligt i rostfria kanaler. (hygienkrav).sådan finns.</u>	☐	☐	☐
Samtliga köksmaskiner förutom kylenheter och ugnar manövreras via kontakter och manöveromkopplare placerad vid entré. Manöver endast med knappar ingen nyckel.	☐	☐	☐
Ugnar förses med separat kontakter och manöverkopplare, (för tillredning av mat nattetid) manöveromkopplare placerad vid entré. Manöver endast med knappar ingen nyckel.	☐	☐	☐
Säkerhetsbrytare i storkök för ugnar placeras intill ugn på höjd 1900mm.	☐	☐	☐
Maskinutrustningar och värmeapparater får inte anslutas från golv.	☐	☐	☐
Utrustning i kök (frånslag nattetid), och vid aktivering av släcksystem (Ansulex).	☐	☐	☐

12.2 Centraler

	T	ET	A
Storköksutrustning ansluts till separat gruppcentral <u>placerad i egen el-nisch i storkök.</u>	☐	☐	☐
Köksmaskiner förses med separat jordfelsbrytare för respektive maskin.	☐	☐	☐
<u>I storkök ska säkring större än 63A vara effektbrytare.</u>	☐	☐	☐
Se även 8.3 Centralutrustningar	☐	☐	☐

12.3 Platsutrustning

	T	ET	A
Maskiner utan inbyggd säkerhetsbrytare förses med separat säkerhetsbrytare.	☐	☐	☐
<u>Säkerhetsbrytare monteras infällt i rostfriförsörjningskanal där sådan finns. Samordnas med storköskonsult.</u>	☐	☐	☐
Säkerhetsbrytare monteras infällt i försörjningskanal, alternativt på vägg vid respektive utrustning (hygienkrav).där rostfriförsörjningskanal saknas.	☐	☐	☐
Anslutningar och uttag för verksamheten utrustning (till exempel värmevagnar och lift) ska ingå enligt underlag från kökskonsult.	☐	☐	☐
Vägguttag ska vara minst IP-klass 44 i hela lokalen.	☐	☐	☐

12.4 Belysning

	T	ET	A
--	---	----	---

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

Lokaler för matberedning ska ha belysningsstyrka 500 lux, frysrum 300 lux (halkrisk) och kylrum 200 lux.	☐	☐	☐
Belysning i kyl- och frysrum ska ha indikeringslampa på utsidan som indikerar tänd belysning.	☐	☐	☐
<u>I kyl- och frysrum monteras nödbelysning anpassad efter miljön i utrymmet.</u>	☐	☐	☐
Vägguttag placerade ovan serveringslinje för belysning med separat strömställare.	☐	☐	☐

13. Åskskyddssystem

13.1 Allmänt

	T	ET	A
Risikanalys ska utföras enligt ”SEK Handbok 452 – Åskskyddshandboken”.	☐	☐	☐
Beräkning och redovisning utförs enligt bilaga B sidan 70 i handbok 452, SS-EN 62305-2 och levereras till LF:s sakkunnig EI och Tele för beslut om åtgärd.	☐	☐	☐
Ledare i åskskyddssystemet får ej utgöras av koppar.	☐	☐	☐

13.2 System och funktioner

-

13.3 Ledningssystem

	T	ET	A
Nedledare förses med isolerat skyddsrör upp till 1700 mm över mark.	☐	☐	☐
Antennmast ansluts till jordelektrod via nedledare eller till åskskyddssystem där sådan installeras.	☐	☐	☐
Anordning för bortkoppling av jordtag i mark ska vara åtkomlig via inspektionsbrunn.	☐	☐	☐

14. System för inledningsskydd

14.1 Allmänt

	T	ET	A
Överspänningsskydd, grov- mellan- och mellanskydd-ska <u>finskydd</u> installeras i elrum / elcentral, serviscentral fördelningscentral och gruppcentral.	☐	☐	☐
Finskydd placeras vid respektive centralutrustning.	☐	☐	☐
Larm från utlöst överspänningsskydd inkopplas och ledning förläggs till apparatskåp (ASOX) ledning avslutas i slinga i apparatskåp.	☐	☐	☐
Överspänningsskydd installeras på ledning till belysningsstolpar utomhus.	☐	☐	☐
EE lämnar uppgifter till Styrning Reglering och Övervakning på antal elcentral/er (beteckning) och signaler på överspänningsskydd.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

15. System för potentialutjämning skyddsutjämning

15.1 Allmänt

	T	ET	A
Bottenplatta med rutnät cirka 20x20 meter och byggnadsstommen ska anslutas till potentialutjämningsystemet.	☐	☐	☐
Anordning för bortkoppling av jordtag i mark ska vara åtkomlig via inspektionsbrunn.	☐	☐	☐

16. Hissystem

16.1 Allmänt

	T	ET	A
Plattformshiss utan hisskorg får endast användas inom våningsplan.	☐	☐	☐
Hissystem, hydraulhiss/kedjehiss med hisskorg får användas upp till tre stannplan.	☐	☐	☐
Om möjligt ska fläktrum kunna nås via hiss.	☐	☐	☐

16.2 Centralutrustningar

	T	ET	A
Centralutrustning ska vara utförd för TN-S-system.	☐	☐	☐
In- och utgående ledning ska anslutas på plint.	☐	☐	☐

16.3 Ledningssystem

	T	ET	A
Fördelningssystem ska utföras som TN-S-system.	☐	☐	☐
Kabel mellan apparatskåp och hisskorg ska innehålla 20 % ledare i reserv.	☐	☐	☐

16.4 System och funktioner

	T	ET	A
Styrsystem ska generellt utföras som nedkollektiv med undantag vid två eller flera hissar i grupp.	☐	☐	☐
Vid två eller flera hissar i grupp utförs styrsystemet som helkollektiv med väljare och färdriktningsindikering.	☐	☐	☐
I hus med 2 till 4 våningar ska märkhastighet vara minst 0,7 meter per sekund.	☐	☐	☐

 Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	---	--	---------------------------------

I hus med fler våningar än 4 ska märkhastighet var minst på 1,0 meter per sekund.	☐	☐	☐
Temperatur i korg ska hålla normal rumstemperatur.	☐	☐	☐
För att säkerställa hissens drift ska omgivningstemperaturen för hissutrustningen i schakt och där maskinrum förekommer hållas inom +10°C till +35°C i alla belastningsfall.	☐	☐	☐
Korgdörrar inklusive dörrmaskineri ska vara utförda och konstruerade för minst 600,000 cykler (öppning - stängning) per år.	☐	☐	☐
Dörrullar ska vara minimum 90 mm i diameter.	☐	☐	☐
Schaktdörrar ska vara skjutdörrar (tillgänglighetskrav), utförda och konstruerade för minst 400,000 cykler (öppning -stängning) per år.	☐	☐	☐
Dörr och hissfront ska vara utförd i rostfri plåt och korgdörr förses med ljusridå (heltäckande fotocell) i dörröppning.	☐	☐	☐
Hiss ska förses med våningsindikering och tidig dörröppning.	☐	☐	☐
Stannplansindikator och färdriktningsspilar ska vara digitala med rullande text och akustisk ankomstindikering med inställbar ljudstyrka.	☐	☐	☐
Vid mer än två stannplan ska korg förses med talsyntes för att meddela stannplan och för upp- och nedfärd.	☐	☐	☐
Hiss förses med elektronisk överlastskydd, avläsbart på monterad plats.	☐	☐	☐
I hisskorg ska texten "ÖVERLASTSKYDD" presenteras i display i färdriktningsvisare samt med ljudsignal.	☐	☐	☐
Våningsbeteckningar bestäms i samråd med beställaren och eventuellt befintliga hissar.	☐	☐	☐
Korg bestyckas med spegel, ledstång, fällsits och sparklist.	☐	☐	☐
Spegel monteras på motsatt sida hissdörr.	☐	☐	☐
Hiss utförs med 71.EC Brandlarmfunktion enligt AMA EL 19.	☐	☐	☐
Nödbelysning i korg och utrustning som förmedlar hisslarm ska strömförsörjas via batteridrivet nödströmsaggregat.	☐	☐	☐
Nöddrift dimensioneras för en tidsperiod av 2 timmar.	☐	☐	☐
Belysning apparatskåp, schakt och maskinrum ska anslutas till separat gruppssäkring. "ledning ska vara orange till och i apparatskåp"	☐	☐	☐
Uttag 230V placeras vid schaktbotten.	☐	☐	☐
Belysningsarmatur i korg ska styras via närvarostyrning med 5 minuters fördröjning.	☐	☐	☐
Belysningen dimensioneras för 300 lux med jämn spridning i ledstångshöjd.	☐	☐	☐
Ljuskälla ska vara utbytbar inifrån hisskorg, Se även 9.5 ljuskällor.	☐	☐	☐
Nödtelefon för tvåvägs talkommunikation via GSM, SIM-kort tillhandahålls av beställaren.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
--	-----------------------	---	--	---------------------------------

Anrops-, hiss- och larmknapp ska vara kännbart markerade genom symbol i relief som är ljushetskontrasterande minst 0,40 enligt Natural Color System och är placerad på eller till vänster om knappen.	☐	☐	☐
Symbolen i relief skjuter ut minst 0,8 mm och textstorlek är 30 mm (dock inte större än 40 mm).	☐	☐	☐
Anrops-, hiss- och larmknapp kompletteras med punktskrift.	☐	☐	☐
Anrops-, hiss- och larmknapp: Mittpunkter ska vara placerade i intervallet 0,8 till högst 1,1 meter över golv.	☐	☐	☐
Ingen Anrops-, hiss- eller larmknapp ska vara placerad med mittpunkten närmare än 0,40 meter från hörn.	☐	☐	☐
Anrops-, hiss- och larmknapp ska vara minst 50 mm i diameter och vid mer än en knapp ska ha ett mellan rummet på minst 10 mm mellan knapparna.	☐	☐	☐
Anrops-, hiss- och larmknapp har ett tryckmotstånd mellan 2,5 till 5,0 Newton, ej touchknappar.	☐	☐	☐
Kortläsare ska vara placerade i anslutning till eller på manöverpanel. Ljushetskontrast minst 0,40 enheter enligt Natural Color System mot bakgrund.	☐	☐	☐
Vid tryck på anrops-, hiss- och larmknapp ges akustisk (LAF Max \geq 60 dB) och visuell bekräftelse.	☐	☐	☐
Manöverpanelen ska vara utvinklad från vägg (cirka 0,1 meter i basen) alternativt utvinklade knappar.	☐	☐	☐
Hissknappar ska vara placerade horisontellt från vänster till höger på manöverpanelen.	☐	☐	☐
Knapp för entréplan skjuter ut minst 5 mm mer än de övriga knapparna och är markerad med grönt.	☐	☐	☐
Före passage in i hissen visas om hissen är på väg upp eller ned genom visuella riktningspilar samt en hörbar signal för upp och två hörbara signaler för ned.	☐	☐	☐
Hissen stannar alltid i nivå med golvet med högst 10 mm nivåskillnad.	☐	☐	☐
Hissdörren är öppen 20 sekunder med möjlighet att manuellt stänga dörrarna via dörrstängningsknapp i manöverpanelen inne i hissen.	☐	☐	☐
Hisskorgens väggar består av en matt färgad yta som har en ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System mot golvet, alternativt finns en list mellan vägg och golv med en ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System. Golvet har en matt yta.	☐	☐	☐
Våningsnummer på displayen har ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System och är minst 40 mm höga.	☐	☐	☐
Ledstång har ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System och är placerad cirka 0,9 meter från golv där manöverpanel finns. Det finns ett avbrott för manöverpanel.	☐	☐	☐

	Göteborgs Stad	Dokumentansvarig Jim Alsterberg	Fastställare Lars Mauritzson	Fastställt 2023-04-06
---	-----------------------	---	--	---------------------------------

Ledstångens diameter ska vara mellan 30 till 45 mm och ledstångens ändrar ska vara inböjda eller slutar mot vägg.	☐	☐	☐
Dörrkarm /-foder alternativt hissdörr har ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System mot omgivande yta/vägg eller har alla dessa delar ljushetskontrast minst 0,40 enligt Natural Color System mot omgivande yta/vägg.	☐	☐	☐

Skola Förskola Bostad med Särskild Service

	T	ET	A
Plattformshiss utan hisskorg som enligt maskindirektivet inte har krav på korg eller korgdörr ska förses med skolkörning, automatisk återgång till fiktiv mellanplan för att därmed vara låst. Tiden för automatisk återgång ska vara justerbar från 2 till 20 sekunder.	☐	☐	☐
Anrop av hiss på stannplan utförs med nyckelcylinder med tvålägesbrytare alternativt kortläsare om passagekontrollsystem finns inom skolan.	☐	☐	☐
Dörröppning mindre än Bredd = 900 mm och Höjd = 2100 mm får ej utföras.	☐	☐	☐
Destinationstablå, handledare etcetera, får ej inkräkta på hissens fria dörröppning.	☐	☐	☐

Vård- och omsorgsboende för äldre

	T	ET	A
I Vård- och omsorgsboende för äldre får dagöppning mindre än Bredd = 1100 mm och Höjd = 2100 mm ej utföras.	☐	☐	☐
Destinationstablå, handledare etcetera, får ej inkräkta på hissens fria dörröppning.	☐	☐	☐

17. Solcellssystem

I de projekt där Solceller är aktuella ska en särskild ramhandling för solcellsanläggning upprättas enligt ”RA-3692_ Teknisk beskrivning – Solceller”.